

VIKTIG INFORMATION

TILL DIG BOENDE NÄRA

BJÖRKBORNS

INDUSTRIOMRÅDE

Information om verksamheterna på Björkbornsområdet
– säkerhetsarbete, risker och hur du ska agera vid en olycka

KARLSKOGA
KOMMUN

Vi satsar på säkerhet och trygghet för alla

Björkborns Industriområde är ett industriområde med anor från slutet på 1800-talet. På området finns ett antal företag, varav tre med produktion som omfattas av gällande lagstiftning avseende storskalig kemikaliehantering: Saab Dynamics AB, Eurenco Bofors AB och Cambrex Karlskoga AB. Företagen har olika slags produktion, såsom tillverkning av ammunition, krut och sprängämnen samt läkemedelskemikalier. Produktionen ger dock upphov till likartade risker och därför har företagen ett nära samarbete i säkerhets- och miljöfrågor. Samtliga företag omfattas av SEVESO direktivet (2012/18/EU) och har av myndigheterna granskade säkerhetsrapporter.

Den viktigaste förebyggande åtgärden är arbetet med riskanalyser som syftar till att förutse och förebygga eventuella olyckor. I vissa fall gör företagen gemensamma riskanalyser vid hantering av speciella kemikalier och tar vid behov fram en gemensam teknisk lösning.

Om en olyckshändelse i form av en brand, explosion eller ett gasutsläpp trots allt skulle inträffa har företagen på Björkbornsområdet väl inarbetade rutiner och en inbyggd beredskap för att ta hand om dessa händelser. I den gemensamma räddningsplanen finns en förteckning över vilka resurspersoner som finns att tillgå inom industriområdet i händelse av en inträffad olycka.

Dessa resurspersoner har specialkunskap inom olika kompetensområden för att minimera skadeverkningsarna av en olycka. Räddningsplanen övas regelbundet. Som ett led i räddningsplanen ingår ett samarbete med Radio City 103,8 MHz för att vid behov snabbt kunna gå ut med information både till anställda och till allmänheten. Testsändningar sker klockan 15.00 den första helgfria tisdagen varje månad (ej juli).

På industriområdet finns ett gemensamt industribrandförsvar med heltidsanställda brandmän. Industribrandförsvaret arbetar i huvudsak med förebyggande arbete på fabriksområdet. De känner väl till industriområdet och dess anläggningar samt vilka risker som finns i de specifika anläggningarna. Industribrandförsvaret fungerar som den kommunala räddningstjänstens förlängda arm.

På dagtid finns de på industriområdet och kan rycka ut inom bara några minuter efter larm för att göra en första räddningsinsats. Nattetid har de beredskap i hemmet och kan göra en insats inom tio minuter. En viktig del av säkerhetsarbetet är det erfarenhetsutbyte som företagen har sinsemellan när det gäller att ta tillvara kunskap från de incidenter som har inträffat. Erfarenhetsutbyte förebygger att motsvarande incidenter återupprepas och ger upphov till olyckor hos de andra berörda företagen.

Miljösäkerheten. På industriområdet finns ett gemensamt reningsverk som renar processavloppsvatten innan det når Möckeln. Uppsamlingsdammar vid reningsverket kan ta hand om ett oavsiktligt utsläpp eller släckvatten som uppkommer vid brand. Dessutom finns det utrustning för att hantera läckage och mindre utsläpp inom området.

Utbildning av personal är också ett viktigt led i säkerheten. Personalen på respektive företag utbildas regelbundet i säkerhetsfrågor för att de skall kunna förebygga olyckor och agera på ett säkert och betryggande sätt om en oönskad händelse skulle uppstå. Alla företagen arbetar efter samma grundregel "Säkerhet går före produktion".

Björkborns Industribrandförsvar är räddningstjänstens förlängda arm

Björkborns Industribrandförsvar servar hela Björkborns Industriområde. Det fungerar som den kommunala räddningstjänstens förlängda arm och känner väl till industriområdet och vilka risker som finns i de specifika anläggningarna. Industribrandförsvaret servar även Bofors Industriområde och en del övriga industrier i Karlskoga.

På bilden från vänster: Tomas Medeskog, Roger Carlsson, Anders Karlsson, Lars Carlsson och John Gatugård

Saab Dynamics

Bolagets huvudsakliga verksamhet inom Björkborns industriområde är tillverkning och utveckling av ammunition och missiler för militära ändamål.

Av Saab Dynamics totalt 1300 anställda är vi ungefär 300 personer som arbetar på Björkborns industriområde. I vår verksamhet hanterar vi många olika typer av kemikalier och explosiva varor. Detta medför en del risker för brand eller explosion i våra anläggningar.

För att förebygga en större olycks-händelse hanteras så små mängder som möjligt i varje hus och de flesta produktionslokalerna har försetts med snabba sprinklersystem. Där riskerna har bedömts som stora sker hanteringen av begränsande mängd bakom skydd och ofta fjärrstyrd.

Vi arbetar kontinuerligt med att förbättra säkerhet, arbetsmiljö och yttre miljö genom exempelvis utbildning och riskanalyser.

Ytterligare information kan fås av:

Produktionschef: Henric Magnusson
Tel: 0586-81885
E-mail:
henric.magnusson@saabgroup.com
Hemsida: www.saabgroup.com

Adress:
Björkborns Industriområde
691 80 Karlskoga

SAAB

Vi hanterar bland annat dessa farliga ämnen:

Ämnen: Aceton, etanol, magnesium, zirkonium
Egenskaper: Mycket brandfarliga

Ämnen: Sprängämne, tändämne, krut, pyroteknik
Egenskaper: Explosiva och miljöfarliga

Cambrex Karlskoga

Cambrex Karlskoga jobbar med avancerad organisk kemi med fokus på att utveckla metoder och tillverkningsprocesser för nya läkemedelssubstanser. Substanserna tillverkas sedan i allt från några gram på labb till hundratals ton i våra fabriker. I våra anläggningar på Björkborns industriområde arbetar 360 personer.

Vi använder ett stort antal olika kemikalier i vår verksamhet. Egenskaperna hos alla granskas och värderas ur säkerhets-synpunkt före användning.

För en del har vi vidtagit särskilda åtgärder för att förebygga olyckor, eftersom deras egenskaper kräver det. Exempelen nedan visar ett urval av aktuella kemikalier och deras egenskaper.

Risker förknippade med vår verksamhet är gasutsläpp, brand och utsläpp till vatten. Målsättningen med vårt skyddsarbete är att förebygga dessa risker med olika säkerhetsmässiga lösningar så att såväl våra anställda som vår omgivning ska känna sig trygga inom och utanför vår arbetsplats.

Ytterligare information kan fås av:

Hälsa-, säkerhet- och miljöchef:
Kajsa Gustavsson
Tel: 0586-78 3064
E-mail:
kajsa.gustavsson@cambrex.com
Hemsida: www.cambrex.com

Adress:
Björkborns Industriområde
SE-691 85 Karlskoga

Vi hanterar bland annat dessa farliga ämnen:

Ämnen: Salpetersyra
Egenskaper: Oxiderande och frätande

Ämne: Allylamin
Egenskaper: Giftig och mycket brandfarlig

Ämnen: Lösningemedel (exempelvis aceton, etanol, metanol, toluen)
Egenskaper: Mycket brandfarliga

Eurengo Bofors

Eurengo Bofors har sin verksamhet förlagd till Björkborns Industriområde. Företaget bedriver tillverkning av krut och sprängämnen. Antalet anställda inom företaget uppgår till 210 personer.

Företaget hanterar ett antal kemiska ämnen och produkter som kan ge upphov till olika typer av risker. Exempel på förekommande risker är brand, explosion och gasutsläpp.

För att eliminera dessa risker så arbetar företaget systematiskt med säkerhets- och miljöfrågor utifrån ett miljö- och säkerhetsledningssystem. Detta innebär att verksamheten fortlöpande undersöks med avseende på risker för människa och miljö.

Målsättningen med företagets förebyggande arbete är att förhindra incidenter och olyckor. Inträffade incidenter skall snabbt kunna begränsas samt ha så liten påverkan som möjligt för människa och miljö.

Ytterligare information kan fås av:

Chefen för Säkerhet/Hälsa/Miljö:
Leif Persson
Tel: 0586-83685
E-mail: l.persson@eurengo.com

Adress:
Björkborns Industriområde
691 86 Karlskoga

Vi hanterar bland annat dessa farliga ämnen:

Ämnen: Salpetersyra

Egenskaper: Oxiderande och frätande

Ämnen: Oleum

Egenskaper: Reagerar med vatten, frätande

Ämnen: Aceton, etanol, toluen, ättiksyraanhydrid

Egenskaper: Mycket brandfarliga

Ämne: Ammoniak, ftalater

Egenskaper: Miljöfarliga

Ämne: Krut och sprängämnen

Egenskaper: Explosiva

Lagar för att förebygga kemikalieolyckor och skydda sig mot olyckor

Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (SFS 1999:381) och Lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) är lagar som båda strävar mot ett säkrare samhälle genom att ställa krav och ge riktlinjer till verksamheter.

Vad innebär lagarna?

Lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

En säkerhetsrapport ska upprättas och lämnas till myndigheten. Rapporten ska innehålla ett handlingsprogram för hur allvarliga kemikalieolyckor förebyggs. Rapporten ska också redogöra bl.a. för vilka ämnen som hanteras, beskriva verksamhetens omgivning samt identifiera och analysera olycksrisker. Säkerhetsrapporten ska förnyas vart femte år.

Företagen har en intern räddningsplan som regelbundet övas. Denna plan har

gjorts upp i samarbete med Bergslagens Räddningstjänst och de anställda vid företagen. Planen förnyas vart tredje år.

Lag om skydd mot olyckor

Denna lag förtydligar vilket ansvar en verksamhet har och vad man skall göra för att skydda sig mot olyckor. I ansvaret ingår att verksamheterna inom Björkborns industriområde, ska precis som alla andra verksamheter i samhället, bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete. För verksamheterna inom Björkbornsindustriområdets del tillkommer dessutom särskilda skyldigheter då man hanterar stora mängder av farliga ämnen som i sin tur kan ge allvarliga skador på människor eller miljön vid en eventuell olycka.

Exempel på dessa särskilda skyldigheter är att i skäligen omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller

begränsa sådana skador.

Information till närboende

Samtliga företag och verksamheter i området informeras om vilka säkerhetsåtgärder som skall vidtas och hur man skall förfara vid en olycka. Länsstyrelsen och Räddningstjänsten är tillsynsmyndigheter och kontrollerar att lagarna följs.

Räddningstjänsten är väl förberedd

Bergslagens Räddningstjänst har en god beredskap om det skulle inträffa en olycka på Björkborns industriområde där EURENCO Bofors AB, Saab Dynamics AB och Cambrex Karlskoga ligger.

Om en olycka skulle inträffa inom området kommer styrkorna från brandstationen i Karlskoga och industribrandförsvaret att göra en första insats inom 10 minuter. Efter 30 minuter kan flera styrkor från andra brandstationer inom räddningstjänstförbundet vara på plats, allt efter det behov som finns för den aktuella händelsen. Det kan till exempel vara brand, explosion eller utsläpp av farligt ämne. Räddningstjänstens primära uppgift är att rädda liv och att spärra av riskområdet. Därefter åtgärdar brandpersonalen skadan, till exempel genom att släcka bränder, stoppa brandspridningen till omgivningen, stoppa och täta eventuella utflöden och gasläckor.

Gemensam beredskapsplan

Företagen på industriområdet har en gemensam beredskapsplan för att kunna hantera ovanstående händelser tillsammans med Bergslagens Räddningstjänst. Dessutom finns ett industribrandförsvaret på området. De kan göra en insats inom några få minuter på dagtid. Övrig tid finns en man i beredskap, som då tillsammans med Bergslagens Räddningstjänst angriper den aktuella olyckan.

Information till allmänheten

Räddningstjänsten har också till uppgift att informera allmänheten om olyckan på Björkborns industriområde är av allvarligare art. Det gör man genom VMA, Viktigt meddelande till allmänheten. När man hör signalen (läs mer om detta på sista sidan) ska man gå inomhus, stänga dörrar och fönster samt lyssna på Sveriges Radio P4 eller CityRadion 103,8 MHz.

Arbetar förebyggande

Räddningstjänsten arbetar även förebyggande tillsammans med företagen, bland annat genom regelbundna kontroller av brandskyddet. Dessutom arbetar industribrandförsvaret kontinuerligt med intern brandskydds kontroll. Personalen övas regelbundet i brandskydd. Insatsstyrkan från Karlskoga brandstation bedriver tillsammans med industribrandförsvaret orienteringsövningar inom området, så att brandmännen lär sig att hitta till de olika objekten. Industribrandförsvaret har insatsplaner för de aktuella industrierna. Dessa planer har Bergslagens Räddningstjänst tillgång till vid ett tillbud. Styrkan är tränad och övad i den typen av olyckshändelser som kan tänkas inträffa på området. Räddningstjänsten är mycket väl förberedd om det skulle inträffa en olycka.

**Bergslagens Räddningstjänst
Tomas Carlsén
Chef för Skyddsavdelningen**

Kommunens beredskap och åtgärder

Sevesoverksamheter* har en viktig roll i svenskt näringsliv, men deras verksamhet medför också risker. Det är därför viktigt att de människor som bor och vistas i närheten av den här typen av företag känner till vilka risker som finns vid verksamheterna och vad de ska göra i händelse av en olycka. Ju större kännedomen är bland allmänheten, desto mindre är risken för skador.

Ansvar att informera

Behovet av information har uppmärksammas både av EU och i svensk lagstiftning och sedan juni 2006 är det geografiska områdesansvaret en lagreglerad kommunal uppgift. Det innebär att kommunen har ansvaret för att personer som kan komma att beröras av en allvarlig kemikalieolycka får information om risker och skydd.

Samordning av inblandade

Vid extraordinära händelser i fredstid ska kommunen därför verka för:

1. Samverkan och samordning i placerings- och förberedelsearbetet
2. Samordning av de krishanteringsåtgärder som olika aktörer genomför
3. Samordning av information till allmänheten

*Sevesoverksamheter är verksamheter som omfattas av sevesodirektivet. Inom dessa verksamheter arbetar man med en större mängd farliga ämnen. Det innebär ett ansvar att förebygga och begränsa följderna vid allvarliga kemikalieolyckor.

**KARLSKOGA
KOMMUN**

Välkommen att kontakta räddningstjänsten för mer information

Bergslagens Räddningstjänst
Box 424
681 29 Kristinehamn
Tel. 0586-636 000
E-mail: bergslagens.rti@brt.se
Hemsida: www.brt.se

Ta alltid ett larm på allvar

Vid fara ges larmsignalen - VMA ”Viktig meddelande till allmänheten”

På Björkborns industriområde hanteras en del kemikalier samt explosiva ämnen. Om en olycka inträffar meddelas allmänheten genom signalen VMA- Viktigt Meddelande till Allmänheten. Signalen består av upprepade 7 sekunder långa ljudstötter med 14 sekunders paus emellan.

När signalen ljuder vidtag omedelbart följande åtgärder:

1. Sök skydd inomhus. Gå in i närmaste byggnad. Du är bättre skyddad inomhus än ute.
2. Stäng dörrar och fönster. Stäng även dörrar mellan rummen.
3. Slå av ventilation, fläktar och stäng ventiler.
4. Lyssna på Sveriges Radio, P4 eller CityRadion 103,8 MHz för vidare information.

Signalen VMA provas varje kvartal. Detta sker kl. 15.00 första helgfria måndagen i månaderna mars, juni, september och december.

OM DET BRINNER

Brandrök kan ha stark stickande lukt som kan ge sveda i ögon och näsa samt ge irritation i halsen och hosta. Röken följer vindriktningen. Titta efter flagga eller vimpel i närheten för att kontrollera vindriktningen. Ta dig bort från röken genom att gå vinkelrätt mot vinden.

Stanna inomhus tills Du får hjälp. Gå inte ut förrän Du hör signalen FARAN ÖVER – en 30 sekunder lång sammanhängande signal.

FÖLJ INFORMATIONEN VIA RADIO OCH TV

Vid larm slå omedelbart på radion, i första hand Sveriges Radio P4 eller CityRadion 103,8 MHz. Efter ett varningsmeddelande i radion och TV kommer fortlöpande information, råd och anvisningar från den kommunala räddningstjänsten, www.brt.se. Se också SVT-Text 599. Undvik att använda telefon, även mobil.

VID EN OLYCKA UPPMANAS ALLA ATT FÖLJA ORDER FRÅN RÄDDNINGSTJÄNSTEN!